

Konkluzje Rady

w sprawie inicjatywy „Uniwersytety Europejskie” – łączenie szkolnictwa wyższego, badań, innowacji i społeczeństwa: ku nowemu wymiarowi europejskiego szkolnictwa wyższego

(2021/C 221/03)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

PRZYPOMINAJĄC o politycznym tle przedmiotowej kwestii, przedstawionym w załączniku do niniejszych konkluzji,

PODKREŚLAJĄC, ŻE:

1. W konkluzjach z dnia 14 grudnia 2017 r. Rada Europejska zaapelowała do państw członkowskich, Rady i Komisji Europejskiej, by poczyniły postęp w pracach nad wzmocnieniem strategicznych partnerstw w całej UE między instytucjami szkolnictwa wyższego i promowały wyłonienie się do 2024 r. około dwudziestu „Uniwersytetów Europejskich”, opartych na oddolnych sieciach uczelni z całej UE; dzięki temu studenci będą mogli zdobywać dyplomy w trybie łączenia studiów w kilku państwach UE i zwiększy się międzynarodowa konkurencyjność europejskich uczelni.
2. W konkluzjach z dnia 28 czerwca 2018 r. Rada Europejska zaapelowała o współpracę między sektorami badań, innowacji i edukacji, m.in. poprzez inicjatywę „Uniwersytety Europejskie”.
3. W konkluzjach Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kroków ku urzeczywistnieniu wizji europejskiego obszaru edukacji stwierdzono, że „Uniwersytety Europejskie” mogą odegrać wiodącą rolę w tworzeniu europejskiego obszaru edukacji.
4. W rezolucji Rady z dnia 8 listopada 2019 r. w sprawie dalszego rozwijania europejskiego obszaru edukacji w celu wsparcia zorientowanych na przyszłość systemów kształcenia i szkolenia zatwierdzono dalsze rozwijanie inicjatywy „Uniwersytety Europejskie”, uznając, że może to być przełomowy krok naprzód we współpracy międzyinstytucjonalnej w postaci oferowania różnych inspirujących wizji, modeli i tematów interakcji na rzecz przyszłego rozwoju europejskiego obszaru edukacji zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami społeczeństwa.
5. Podczas pierwszej w historii wspólnej debaty orientacyjnej przeprowadzonej w dniu 8 listopada 2019 r. ministrowie finansów i ministrowie edukacji podkreślili, że należy zintensyfikować skuteczne i wydajne inwestycje w kształcenie i szkolenie, umiejętności i kompetencje pod kątem jakości, ilości, inkluzywności i sprawiedliwości (¹).
6. W rezolucji Rady z dnia 27 lutego 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia i europejskiego semestru także uznano inwestycje w kształcenie i szkolenie za najpotężniejszą inwestycję w ludzi i w przyszłość oraz doceniono społeczno-gospodarcze korzyści takich inwestycji dla poszczególnych osób, pracodawców i ogółu społeczeństwa;
7. W Europejskim programie na rzecz umiejętności, przyjętym przez Komisję w dniu 30 czerwca 2020 r., uznano, że „Uniwersytety Europejskie” mają wyznaczać standardy transformacji instytucji szkolnictwa wyższego w europejskim obszarze edukacji i w europejskiej przestrzeni badawczej oraz urzeczywistniać koncepcję uczenia się przez całe życie i cyrkulacji talentów. Będzie to możliwe w szczególności wraz z pełnym wdrożeniem inicjatywy „Uniwersytety Europejskie” w ramach programu Erasmus+ na lata 2021–2027 i programu „Horyzont Europa” oraz z opracowaniem europejskich ram kompetencji dla naukowców.
8. W konkluzjach Rady z dnia 1 grudnia 2020 r. w sprawie nowej europejskiej przestrzeni badawczej Rada podkreśliła, że potrzebne są silniejsze synergie i związki między europejską przestrzenią badawczą a elementami europejskiego obszaru edukacji odnoszącymi się do szkolnictwa wyższego, i wskazała jako ewentualne obszary bardziej zdecydowa-

(¹) Jak podkreślono w rezolucji Rady pt. „Kształcenie i szkolenie a europejski semestr: zapewnienie rzeczowych debat na temat reform i inwestycji”, dostępnej pod adresem: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=urisrv%3A0J.C_.2020.064.01.0001.01.POL&toc=OJ%3AC%3A2020%3A064%3ATOC

nej współpracy transformacje instytucjonalne, kariery naukowe, edukację w zakresie nauk przyrodniczych, szkolenia, współpracę międzynarodową i obieg wiedzy, a także poparła dalsze rozwijanie europejskich sojuszy uniwersyteckich jako wzorcowy przykład nowoczesnych i inkluzywnych przyszłych instytucji szkolnictwa wyższego w Europie.

9. W komunikacie z Rzymu przyjętym w dniu 19 listopada 2020 r. podczas ministerialnej konferencji europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego ministrowie odpowiedzialni za szkolnictwo wyższe stwierdzili, że sojusze ustanowione w ramach inicjatywy „Uniwersytety Europejskie” to istotny sposób poszukiwania głębszej i szerszej współpracy systemowej, która w przyszłości może okazać się pomocna w wykrywaniu i pokonywaniu barier dla ściślejszej transnarodowej współpracy instytucji szkolnictwa wyższego.
10. W rezolucji Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) ustanowiono jako czwarty priorytet strategiczny wzmocnienie europejskiego szkolnictwa wyższego, uznając, że w ciągu kolejnego dziesięciolecia instytucje szkolnictwa wyższego będą zachęcane do poszukiwania nowych form ściślejszej współpracy, w szczególności zakładających ustanawianie międzynarodowych sojuszy, m.in. poprzez pełne wdrożenie inicjatywy „Uniwersytety Europejskie”.
11. W konkluzjach z dnia 28 maja 2021 r. w sprawie europejskiej przestrzeni badawczej: pogłębianie europejskiej przestrzeni badawczej z zapewnieniem naukowcom atrakcyjnych i trwałych karier naukowych i warunków pracy.

ŚWIADOMA, ŻE:

12. Decyzje w sprawie polityki szkolnictwa wyższego podejmowane są na szczeblu poszczególnych państw członkowskich, na szczeblu krajowym lub regionalnym, zgodnie z zasadą pomocniczości.
13. Instytucje szkolnictwa wyższego są autonomiczne. Główną zasadą ich misji i działalności jest wolność akademicka i naukowa ⁽²⁾.
14. Europejskie instytucje szkolnictwa wyższego są wysoce różnorodne pod względem historii, struktur organizacyjnych, dziedzin studiów oraz regionów, w których się znajdują i z którymi są powiązane.
15. „Uniwersytety Europejskie” znajdują się wciąż na wczesnym etapie; potrzebnym jest więcej ocen i rzetelnych informacji na temat wybranych 41 projektów pilotażowych i ich efektów, aby wesprzeć spójną i przyszłościową politykę.
16. „Uniwersytety Europejskie” są otwarte na partnerów ze wszystkich rodzajów instytucji szkolnictwa wyższego: łączą partnerów akademickich i nieakademickich oraz rynek pracy, a przy tym zazwyczaj obejmują różnorodną współpracę o szerokim zasięgu geograficznym w całej Europie.
17. „Uniwersytety Europejskie” zdecydowanie przyczynią się do realizacji ambitnej wizji europejskiego obszaru edukacji i europejskiej przestrzeni badawczej o innowacyjnym, globalnie konkurencyjnym i atrakcyjnym charakterze – w pełnej synergii z europejskim obszarem szkolnictwa wyższego – gdyż pomogą poszerzyć wymiar doskonałości szkolnictwa wyższego, badań i innowacji, a zarazem będą promować równość płci, inkluzywność i sprawiedliwość, umożliwiając sprawną i ambitną współpracę transnarodową między instytucjami szkolnictwa wyższego w Europie oraz inspirując do transformacji szkolnictwa wyższego.

⁽²⁾ Jak podkreślono w oświadczeniu o wolności akademickiej załączonym do komunikatu z Rzymu, przyjętego w dniu 19 listopada 2020 r. podczas ministerialnej konferencji europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego, oraz w deklaracji z Bonn z dnia 20 października 2020 r.

18. „Uniwersytety Europejskie” mogą odegrać zasadniczą rolę w dostosowywaniu kształcenia, szkolenia i badań do ery cyfrowej, zgodnie z planem działania w dziedzinie edukacji cyfrowej (2021–2027), europejskim obszarem edukacji i europejską przestrzenią badawczą poprzez stworzenie europejskich kampusów międzyuniwersyteckich. Inicjatywa zwiększy synergę między szkolnictwem wyższym a badaniami poprzez wdrożenie innowacyjnych modeli cyfrowego uczenia się i nauczania za pomocą praktyk z zakresu otwartej nauki, otwartej edukacji i otwartych danych ⁽³⁾,

ODNOTOWUJE, ŻE:

19. Po dwóch zaproszeniach do składania wniosków w ramach programu Erasmus+, uzupełnionych wsparciem z programu „Horyzont 2020”, obecnie funkcjonuje 41 pilotażowych sojuszy „Uniwersytetów Europejskich”, które łączą ponad 280 instytucji szkolnictwa wyższego i stanowią 5 % wszystkich instytucji szkolnictwa wyższego w Europie z potencjałem dotarcia do 20 % europejskich studentów; pracują one nad wspólną wizją i zmianą instytucjonalną, chcąc wywrzeć trwały systemowy wpływ na kształcenie i szkolenie, badania i innowacje oraz usługi dla społeczeństwa.
20. Pierwsze dwa zaproszenia miały zapewnić właściwą równowagę między jakością i doskonałością z jednej strony a inkluzywnym i zrównoważonym geograficznie zasięgiem z drugiej, wspierając innowacyjną edukację, transfer wiedzy, badania i innowacje w celu osiągnięcia założeń inicjatywy, takich jak spójność i konkurencyjność Europy, a zarazem promując wartości europejskie i wzmacniając tożsamość europejską.
21. Instytucje szkolnictwa wyższego okazały się odporne na skutki pandemii COVID-19, ale pandemia ujawniła również słabości w zakresie równego dostępu i wsparcia dla studentów, pracowników i naukowców, zwłaszcza tych o mniejszych szansach i niższych kompetencjach cyfrowych oraz mobilnych początkujących naukowców. Badanie ⁽⁴⁾ wykazało, że członkowie pierwszych 17 „Uniwersytetów Europejskich” postrzegali obecność w sojuszu jako pomocną w radzeniu sobie z kryzysem i jako prawdopodobne ułatwienie w szybszym powrocie do normalności dzięki łączeniu zasobów i atutów.
22. Europejskie rynki pracy podlegają szybkim zmianom z powodu rozwoju technologicznego, transformacji cyfrowej i ekologicznej, restrukturyzacji gospodarki, ale też wskutek pandemii COVID-19. Na wszystkich etapach życia oraz we wszystkich dyscyplinach i sektorach potrzebne są elastyczne możliwości i formy uczenia się. To okazja dla instytucji szkolnictwa wyższego, by opracować innowacyjne programy nauczania, programy studiów oraz elastyczne oferty i alternatywne ścieżki uczenia się, i tym samym zwiększyć jakość, włączenie oraz równość płci w szkolnictwie wyższym, a także stworzyć strategie edukacyjne i badawcze będące odpowiedzią na transformację cyfrową i ekologiczną i kluczowe wyzwania społeczno-gospodarcze, a zarazem pozostać przy zasadzie doskonałości.
23. „Uniwersytety Europejskie” mogą sprzyjać umiejętnościom przedsiębiorczym i przekrojowym oraz generować innowacje dzięki przepływowi talentów kreatywnych wspierającemu zakładanie i poszerzanie przedsiębiorstw typu start-up oraz MŚP w Europie, zwłaszcza poprzez ustanawianie i wzmacnianie transferu technologii lub dzielenie się wiedzą i zdolnościami transferu technologii, a tym samym potencjalnie wspieranie rozwoju nowatorskich koncepcji mogących prowadzić do przełomowych i rynekotwórczych innowacji.
24. „Uniwersytety Europejskie” opracowują oparte na wyzwaniach podejścia do wspólnej edukacji, badań i innowacji w celu wzmacniania interdyscyplinarnej masy krytycznej; dzielą się one potencjałem i łączą zasoby, zwiększając atrakcyjność kariery akademickiej i naukowej, wspierają zmiany instytucjonalne, np. poprzez inkluzywne plany na rzecz

⁽³⁾ Otwarta nauka to zmiana systemowa umożliwiająca lepszą naukę dzięki otwartym i opartym na współpracy sposobom tworzenia wiedzy i danych oraz dzielenia się nimi na jak najwcześniejszym etapie procesu badawczego i przewidująca informowanie o wynikach i dzielenie się nimi https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/research_and_innovation/knowledge_publications_tools_and_data/documents/ec_rtd_factsheet-open-science_2019.pdf

Otwarta edukacja to sposób prowadzenia edukacji, często z użyciem technologii cyfrowych. Ma ona poszerzać dostęp i uczestnictwo wszystkich poprzez usuwanie barier i czynienie uczenia się dostępnym, efektywnym i użytecznym dla wszystkich. Oferuje wiele sposobów nauczania i uczenia się, budowania wiedzy i dzielenia się nią. Zapewnia również różnorodne ścieżki dostępu do edukacji formalnej i nieformalnej i łączy je obie (*Opening up Education: A Support Framework for Higher Education Institutions*, 2016).

Pojęcie otwartych danych ogólnie odnosi się do danych w otwartej formie, które mogą być swobodnie wykorzystywane, ponownie wykorzystywane i udostępniane przez wszystkich do dowolnego celu. (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego).

⁽⁴⁾ Badanie inicjatywy „Uniwersytety Europejskie” na temat skutków COVID-19 dla „Uniwersytetów Europejskich”. Dostępne pod adresem: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/documents/coronavirus-european-universities-initiative-impact-survey-results_pl

równości płci, oraz wzmacniają współpracę z podmiotami z otaczającego je ekosystemu; działają na rzecz otwartej nauki i otwartej edukacji, włączając obywateli w rozwiązywanie wyzwań społecznych i wzmacniając doskonałość w edukacji i badaniach z myślą o globalnej konkurencyjności.

Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE:

25. Fakt, że wielu członków społeczności europejskiego szkolnictwa wyższego i wielu interesariuszy pozytywnie odpowiedziało na inicjatywę, a tym samym umożliwiło dotychczasowe postępy.
26. Pełne wprowadzenie inicjatywy „Uniwersytety Europejskie” w ramach programu Erasmus+ na lata 2021–2027 i programu „Horyzont Europa” oraz przewidywane synergie z innymi programami w kontekście rozwijania nowych wspólnych, zintegrowanych, długoterminowych, zrównoważonych strategii w dziedzinie kształcenia i szkolenia, badań, innowacji i usług dla społeczeństwa, wzmacniających kwadrat wiedzy ⁽⁹⁾.
27. Fakt, że inicjatywa „Uniwersytety Europejskie” dąży do poprawy jakości i ambitnego poziomu rozszerzonej współpracy między instytucjami szkolnictwa wyższego w Europie, a zarazem stara się o synergie np. ze wspólnymi studiami magisterskimi Erasmus Mundus, partnerstwami na rzecz współpracy i sojuszami na rzecz innowacji w ramach programu Erasmus+, wspólnotami wiedzy i innowacji Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii, Europejską Radą ds. Innowacji, działaniami „Maria Skłodowska-Curie” programu „Horyzont Europa” lub o strategiczne partnerstwa z programami krajowymi, regionalnymi i europejskimi i innymi sprawdzonymi modelami współpracy.

UZNAJE, ŻE:

28. Inicjatywa „Uniwersytety Europejskie” ma być wkładem w bardziej zjednoczoną, cyfrową, połączoną i ekologiczną Europę, otwartą na świat, dzięki zwiększeniu odporności, doskonałości, inkluzywności geograficznej i społecznej, równości płci, atrakcyjności i międzynarodowej konkurencyjności europejskich instytucji szkolnictwa wyższego.
29. „Uniwersytety Europejskie” mają stanowić wkład w jakość współpracy transnarodowej poprzez strategie międzyinstytucjonalne łączące uczenie się i nauczanie, badania, innowacje, transfer wiedzy do gospodarki i społeczeństwa oraz przyczyniające się do zmian politycznych i społecznych.
30. „Uniwersytety Europejskie” mogą w istotny sposób przyspieszyć transformację i innowacyjne zmiany w metodach uczenia się i nauczania. Są też ważną platformą do dalszego rozwijania wymiaru badawczo-innowacyjnego w instytucjach szkolnictwa wyższego prowadzących uczenie się oparte na badaniach oraz do rozwijania długoterminowych elastycznych i atrakcyjnych karier badawczych i dydaktycznych.
31. Zgodnie z wizją europejskiego obszaru edukacji i jej realizacją do 2025 r., europejską przestrzenią badawczą oraz z uwzględnieniem ministerialnego komunikatu z Rzymu „Uniwersytety Europejskie” powinny – z pełnym poszanowaniem kompetencji państw członkowskich oraz zasady pomocniczości, autonomii instytucjonalnej, wolności akademickiej, a także zgodnie z uwarunkowaniami krajowymi i regionalnymi, w ścisłej współpracy z organami szkolnictwa wyższego państw członkowskich – być ukierunkowane na to, by:
  - a) Promować wspólną wizję europejską, w tym podstawowe wartości akademickie, przyczyniając się do wzmacniania tożsamości europejskiej wszystkich osób uczących się, nauczycieli, naukowców i pracowników, a tym samym wyposażając ich w wiedzę, umiejętności i kompetencje niezbędne do kierowania transformacją w stronę bardziej zrównoważonej, odpornej i inkluzywnej Europy, do współpracy i współtworzenia wiedzy w różnych kulturach europejskich i globalnych, w różnych językach, ponad granicami, sektorami i dyscyplinami akademickimi.

⁽⁹⁾ Koncepcja rozumiana jako połączenie czterech podstawowych dziedzin: edukacji, badań, innowacji i usług dla społeczeństwa – komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0625&rid=4>

- b) Ustanawiać europejskie kampusy międzyuniwersyteckie oparte na inkluzywności, sprawiedliwości, równości płci i doskonałości w uczeniu się, nauczaniu, badaniach i innowacjach, o szerokim zasięgu geograficznym we wszystkich częściach Europy.
- c) Przyczynić się do wspólnych zintegrowanych, długoterminowych strategii kształcenia i szkolenia, badań i innowacji oraz usług dla społeczeństwa, po to by zwiększać jakość, atrakcyjność, konkurencyjność i znaczenie europejskich instytucji szkolnictwa wyższego oraz wzmacniać kwadrat wiedzy. Instytucje szkolnictwa wyższego łączą zasoby internetowe i fizyczne, kursy, wiedzę fachową, kadre, dane i infrastrukturę, by podnosić swoje atuty i stać się odporniejszymi.
- d) Szukać nowych atrakcyjnych sposobów rekrutacji, nagradzania, oceny i profesjonalizacji nauczycieli, kadry i naukowców, pracując nad lepszym uznawaniem i bilansowaniem osiągnięć edukacyjnych, naukowych, menedżerskich i przedsiębiorczych, a tym samym sprzyjając sprawdzonym rozwiązaniom w dziedzinie rekrutacji i rozwoju kariery, a zarazem respektując równowagę między życiem zawodowym a prywatnym oraz rozwijając nowy sposób oceny i wyceny wyników.
- e) Ustanawiać coraz silniejsze sojusze, badając wykonalność wspólnej rekrutacji studentów oraz pracowników akademickich i naukowców w ramach różnych systemów krajowych, po to by uczynić ich karierę edukacyjną i naukową bardziej atrakcyjną, trwałą i elastyczną w ramach sojuszy.
- f) Odpowiadać na wyzwania społeczne oraz zapotrzebowanie na umiejętności w Europie poprzez partnerską współpracę oraz budowanie europejskich transdyscyplinarnych, transnarodowych, tworzących wiedzę zespołów studentów i pracowników akademickich, wraz z naukowcami i podmiotami ze społeczności biznesowych, innowacyjnych i szerszych. We współpracy z otaczającymi je ekosystemami innowacji instytucje szkolnictwa wyższego przygotowują studentów, absolwentów i początkujących naukowców do maksymalizacji szans na zatrudnienie oraz do korzystania z oferowanych możliwości i stawania się inicjatorami zmian na rzecz transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz poszerzają i wzmacniają programy szkoleń doktoranckich i poddoktorskich, wykraczając poza szkolenie akademickie, tak by w stosownym przypadku obejmowały umiejętności przekrojowe cenne dla innych sektorów.
- g) Zacząć uwzględniać w głównym nurcie edukację na rzecz zrównoważonego rozwoju na wszystkich poziomach i we wszystkich dyscyplinach, opartą na agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, promującą podejście STEAM ⁽⁶⁾ i zwiększającą atrakcyjność nauk STEM oraz karier akademickich i badawczych, w tym dla kobiet.
- h) Uwzględnić w programach nauczania łączone formy mobilności, tzn. fizyczną (która musi pozostać formą podstawową), mieszaną ⁽⁷⁾ lub wirtualną ⁽⁸⁾, po to by zwiększyć mobilność studentów i absolwentów na wszystkich szczeblach i urzeczywistnić internacjonalizację w kraju zgodnie z normami jakości w Europie i w państwach członkowskich ⁽⁹⁾.
- i) Urzeczywistnić uczenie się przez całe życie w szkolnictwie wyższym poprzez oferowanie różnorodnych możliwości edukacji i wprowadzanie innowacyjnych i skoncentrowanych na studencie metod, realizowanych wspólnie na europejskich kampusach międzyuniwersyteckich, na których różnorodne grono studentów może budować elastyczne ścieżki uczenia się na wszystkich szczeblach studiów i kariery. Bez odchodzenia od podstawowej zasady pełnego programu studiów magisterskich i bez jej podważania pomocą w poszerzaniu możliwości uczenia się mogłyby być mikrokwalifikacje ⁽¹⁰⁾, pozwalające wyjść naprzeciw nietradycyjnym osobom uczącym się i zapo-

⁽⁶⁾ STEAM: nauki przyrodnicze, technologia, inżynieria, sztuka i matematyka.

Podejście STEAM do uczenia się i nauczania łączy STEM z innymi dziedzinami studiów. Promuje umiejętności przekrojowe, takie jak umiejętności cyfrowe, myślenie krytyczne, rozwiązywanie problemów, umiejętności zarządcze i przedsiębiorcze, oraz współpracę z partnerami nieakademickimi i odpowiada na wyzwania gospodarcze, środowiskowe, polityczne i społeczne. STEAM zachęca do łączenia wiedzy potrzebnej w realnym świecie i naturalnej ciekawości. Definicja powstała w ramach wzajemnego uczenia się w zakresie edukacji STEAM, Wiedeń, marzec 2020 (<https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/et-2020-newsletter-may-2020.pdf>).

(zob. też dokument roboczy służb Komisji COM(2020) 625, s. 20).

⁽⁷⁾ Kombinacja mobilności fizycznej z komponentem wirtualnym, ułatwiająca wspólne uczenie się / pracę zespołową odbywające się online. Komisja Europejska. Przewodnik po programie Erasmus+ (wersja 1 z 25.3.2021 r.), dostępny pod adresem: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/programme-guide_pl

⁽⁸⁾ Mobilność wirtualna to zbiór działań wspieranych technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, w tym e-uczeniem się, umożliwiających lub ułatwiających zdobywanie międzynarodowych wspólnych doświadczeń w kontekście nauczania, szkolenia lub uczenia się. Komisja Europejska. Przewodnik po programie Erasmus+ (wersja 1 z 25.3.2021 r.), dostępny pod adresem: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/programme-guide_pl

⁽⁹⁾ Tzn. europejskie normy i wytyczne zapewniania jakości.

⁽¹⁰⁾ Mikrokwalifikacje to dowód efektów uczenia się, które osoba ucząca się nabyła w wyniku krótkiego uczenia się. (Wstępna definicja ze sprawozdania końcowego grupy konsultacyjnej ad hoc z udziałem ekspertów ds. szkolnictwa wyższego: Europejskie podejście do mikrokwalifikacji – wyniki prac grupy konsultacyjnej ds. szkolnictwa wyższego i mikroreferencji <https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/european-approach-micro-credentials-higher-education-consultation-group-output-final-report.pdf>).

trzebowaniu na nowe umiejętności na rynku pracy; uelastyczyć uczenie się i uczynić je bardziej modułowym; wesprzeć dostęp do szkolnictwa wyższego; angażować osoby uczące się niezależnie od ich wcześniejszych kwalifikacji lub pochodzenia, promując zmianę i podnoszenie kwalifikacji, a zarazem zapewniając dobrej jakości edukację.

- j) Promować doświadczenie praktyczne lub oparte na pracy, wspierane przez mentorów zewnętrznych, po to by sprzyjać duchowi przedsiębiorczości i rozwijać zaangażowanie obywatelskie.
- k) Dążyć do zbilansowanej mobilności studentów, mobilności kadry i przepływu mózgów w ramach sojuszy.
- l) Tworzyć nowe, bardziej inkluzywne i innowacyjne środowiska edukacyjne, docierające do wszystkich uczących się, w tym defaworyzowanych i nietradycyjnych, i przyczyniać się do wzmacniania jakości i wymiaru społecznego europejskich systemów szkolnictwa wyższego.
- m) Przyczyniać się do wzmacniania wymiaru badawczo-innowacyjnego instytucji szkolnictwa wyższego w Europie poprzez rozwijanie wspólnej strategii, infrastruktury i zasobów, sprzyjanie masie krytycznej, wzmacnianie kapitału ludzkiego i włączanie podmiotów nieakademickich w nauczanie i badania, a tym samym nawiązywanie kontaktu z otaczającymi ekosystemami innowacji, obywatelami i społeczeństwem.
- n) Sprzyjać „Uniwersytetom Europejskim” jako środowisku testującemu innowacyjne nauczanie i badania, w tym systemy oceniania kariery akademickiej i nagradzania, które uwzględniają m.in. praktyki z zakresu otwartej nauki, jakość nauczania, transfer wiedzy i promocję; ulepszone systemy śledzenia stażu pracy oraz wzmocnione zarządzanie karierą i jej dywersyfikację; a także przyjęcie zasad i praktyk otwartej nauki, w tym europejskiej chmury dla otwartej nauki i infrastruktury z zakresu publikowania w trybie otwartego dostępu oraz dzielenia się wiedzą i danymi, a także otwartej współpracy.
- o) Promować zatwierdzenie „Europejskiej karty naukowca” i „Kodeksu postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych ⁽¹⁾” oraz mechanizmy ich wdrażania, w tym strategię zasobów ludzkich dla naukowców (HRS4R) i EURAXESS, konkluzje Rady w sprawie pogłębienia europejskiej przestrzeni badawczej oraz odpowiednio przysługującą platformę talentów europejskiej przestrzeni badawczej, które mają sprzyjać europejskim praktykom rozwoju kariery naukowej, stosowanym do licznych ścieżek kariery.
- p) Zachęcać do pełnego korzystania z doskonałego potencjału badawczo-innowacyjnego UE w sektorach szkolnictwa wyższego i badań, wspierając wysoko wykwalifikowanych i konkurencyjnych europejskich naukowców, większą doskonałość badawczą i wzmocniony potencjał transferu wiedzy i innowacji w Europie poprzez ściślejsze związki z programem „Horyzont Europa” oraz możliwości realizowania kariery ponad granicami, dyscyplinami i sektorami.
- q) Pomóc identyfikować bariery dla pełnego wykorzystania potencjału inicjatywy „Uniwersytety Europejskie” oraz w możliwym zakresie proponować rozwiązania, które mogłyby przynieść korzyść całemu systemowi szkolnictwa wyższego i które należałoby podjąć na stosownym pod względem prawnym szczeblu decyzyjnym.
- r) Stanować wzór transformacji europejskiego szkolnictwa wyższego, dalszej realizacji kluczowych zobowiązań bolońskich, w tym automatycznego uznawania kwalifikacji i okresów mobilności za granicą, oraz być pomostem między europejskim obszarem edukacji i europejską przestrzenią badawczą, w pełnej synergii z europejskim obszarem szkolnictwa wyższego.
- s) Przyczyniać się do zwiększania doskonałości w badaniach i jakości w edukacji, w tym w kontekście międzynarodowym, a tym samym przyczyniać się do konkurencyjności europejskiego sektora szkolnictwa wyższego w warunkach globalnego wyścigu o talenty, w tym poprzez internacjonalizację instytucji szkolnictwa wyższego, współpracę w rozwiązywaniu globalnych wyzwań, promowanie podstawowych wartości akademickich oraz wspólnych wartości europejskich, współpracę w zwalczaniu ingerencji zagranicznych, reformę systemów oceny badań i karier oraz ochronę wyników badań i zasobów intelektualnych zgodnie z zasadami otwartego dostępu i otwartych danych na szczeblu UE.

⁽¹⁾ 2005/251/EC.

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY Z PEŁNYM POSZANOWANIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI, AUTONOMII INSTYTUCJONALNEJ, WOLNOŚCI AKADEMICKIEJ I ZGODNIE Z UWARUNKOWANIAMI KRAJOWYMI:

32. W pełni wykorzystały potencjał wszystkich dostępnych regionalnych, krajowych i unijnych mechanizmów finansowania, w tym nowe możliwości w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, „Horyzontu Europa” i InvestEU, na rzecz zacieśniania związków między kształceniem i szkoleniem, badaniami i innowacjami, aby wesprzeć inicjatywę „Uniwersytety Europejskie”.
33. W miarę możliwości starały się znaleźć mechanizmy współfinansowania instytucji szkolnictwa wyższego zaangażowanych w inicjatywę „Uniwersytety Europejskie” na bazie ich finansowania podstawowego i ich finansowania opartego na wynikach, konkretnych programów finansowania lub też funduszy strategicznych.
34. Wspierały budowanie potencjału regionów o mniejszej intensywności badań i innowacji, tym samym w efekcie przyczyniając się do zmniejszania luki badawczo-innowacyjnej i dysproporcji regionalnych w dostępie do szkolnictwa wyższego, wzmacniając doskonałość oraz sprzyjając bardziej zrównoważonemu udziałowi instytucji szkolnictwa wyższego także w przyszłych sojuszach.
35. Współpracowały na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym oraz międzyrządowym i międzyinstytucjonalnym, by zidentyfikować i w razie potrzeby usunąć bariery na drodze do bardziej kompatybilnych systemów szkolnictwa wyższego i ściślejszych sojuszy strategicznych między instytucjami szkolnictwa wyższego, opierając się na szeroko zakrojonych pracach prowadzonych już w ramach europejskiego obszaru edukacji, europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego i europejskiej przestrzeni badawczej.
36. W pełni wykorzystały środki wspierające, takie inicjatywa dotycząca europejskiej legitymacji studenckiej, automatyczne wzajemne uznawanie ⁽¹²⁾ kwalifikacji i okresów mobilności w ramach programów studiów i szkoleń, w tym za pomocą środków cyfrowych, aby usunąć bariery w mobilności i rozwoju karier.
37. Identyfikowały i w razie potrzeby usuwały bariery dla europejskiego podejścia do zapewniania jakości wspólnych programów, wzmacniając powiązania i procedury międzyinstytucjonalne między agencjami oceniającymi, akredytującymi i zapewniającymi jakość zarejestrowanymi w EQAR w celu znalezienia sposobów automatycznego wzajemnego uznawania oraz ułatwiając wdrażanie procedur zapewniania jakości i zachęcając do wspólnych ocen i akredytowania programów studiów.
38. Broniły wolności akademickiej i autonomii instytucjonalnej i promowały je jako centralne zasady dobrze funkcjonującego, opartego na jakości, dynamicznego systemu szkolnictwa wyższego, zgodnie ze zobowiązaniami ministrów odpowiedzialnych za szkolnictwo wyższe w ramach europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego i ministrów badań ⁽¹³⁾.

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI I PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY ZGODNIE ZE SWOIMI KOMPETENCJAMI I Z PEŁNYM POSZANOWANIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI:

39. Nadal sprzyjały ustanawianiu doskonałych, elastycznych, różnorodnych, zasadniczo zrównoważonych geograficznie i trwałych modeli sojuszy, związanych z ekosystemami lokalnymi i regionalnymi, zachęcając tym samym do edukacji, badań, innowacji i kreatywności oraz do rozwijania sprawdzonych rozwiązań w dziedzinie współpracy mogących inspirować inne instytucje szkolnictwa wyższego z myślą o sprawnej i zrównoważonej mobilności studentów, nauczycieli i pracowników i cyrkulacji talentów oraz o otwartej rekrutacji i atrakcyjniejszych warunkach kariery i pracy dla naukowców i pracowników.

⁽¹²⁾ Zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie wyższym i średnim II stopnia oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą (Dz.U. C 444 z 10.12.2018, s. 1) i zgodnie z zasadami konwencji lizbońskiej o uznawaniu kwalifikacji.

⁽¹³⁾ Oświadczenie o wolności akademickiej załączone do komunikatu z Rzymu, przyjętego w dniu 19 listopada 2020 r. podczas ministerialnej konferencji europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego, oraz deklaracja z Bonn z dnia 20 października 2020 r.

40. Zapewniły zwiększanie skali, umożliwiając „Uniwersytetom Europejskim” dzielenie się sprawdzonymi rozwiązaniami i doświadczeniami ze wszystkimi instytucjami szkolnictwa wyższego w Europie, dbając o pełną dostępność reform, wyników i innowacji zainicjowanych przez „Uniwersytety Europejskie” dla podmiotów nieuczestniczących w tych sojuszach, a zarazem doceniając doświadczenia z innych wspólnych inicjatyw międzynarodowych.
41. Wspólnie zbadały, jakie kroki są niezbędne, by umożliwić testowanie mikrokwalifikacji w szkolnictwie wyższym, po to by pomóc w rozszerzeniu możliwości uczenia się i wzmocnić rolę instytucji szkolnictwa wyższego w uczeniu się przez całe życie.
42. Wspierały „Uniwersytety Europejskie”, respektując ich autonomię instytucjonalną, po to by tworzyć potencjał i właściwe otoczenie sprzyjające trwałym, nowoczesnym infrastrukturom i ścieżkom kariery i atrakcyjnym warunkom pracy oraz promować cyrkulację talentów wśród wszystkich partnerów.
43. Stworzyły ściślejsze synergie między wymiarem europejskiego obszaru edukacji odnoszącym się do szkolnictwa wyższego, europejską przestrzenią badawczą i europejskim obszarem szkolnictwa wyższego. „Uniwersytety Europejskie” mogą odegrać zasadniczą rolę w rozwijaniu istotnych powiązań z ich podejściami do badań oraz do uczenia się i nauczania opartego na wyzwaniach.
44. Rozważyły bardziej trwale instrumenty finansowania „Uniwersytetów Europejskich”, w tym poprzez wykorzystywanie synergii programów regionalnych i krajowych z europejskimi, tak by mogły realizować swoją ambitną strategię wymagającą zmian strukturalnych i instytucjonalnych. Aby można było osiągnąć ambitne cele inicjatywy, potrzebne będzie odpowiednie finansowanie każdego z sojuszy, w tym sojuszy już wybranych, a przy tym uwzględnianie różnorodnych modeli współpracy oraz zróżnicowanych krajowych i regionalnych systemów finansowania.
45. Sprzyjały rozwijaniu i stosowaniu innowacyjnych, skutecznych i inkluzywnych praktyk w dziedzinie uczenia się, nauczania, otwartej nauki i otwartej edukacji oraz uproszczonym procedurom administracyjnym poprzez wspieranie „Uniwersytetów Europejskich” w opracowywaniu i wdrażaniu strategii na rzecz infrastruktury cyfrowej i narzędzi informatycznych.
46. Wspierały „Uniwersytety Europejskie” w realizacji ambitnego celu 50 % mobilnych studentów⁽¹⁴⁾, skupiając się na zrównoważonych programach mobilności fizycznej, wirtualnej lub mieszanej i cyrkulacji talentów i uznając, że mobilność fizyczna jest priorytetem i nie może zostać zastąpiona innymi formami mobilności mającymi rolę komplementarną.
47. Zapewniły, by inicjatywa była oparta na inkluzywności i doskonałości, otwarta na wszystkie rodzaje instytucji szkolnictwa wyższego oraz dla wszystkich studentów, nauczycieli, pracowników i naukowców i promowała korzystanie ze wspólnej lub dzielonej infrastruktury, sprzętu i obiektów.
48. Regularnie i wspólnie monitorowały⁽¹⁵⁾ stan 41 sojuszy inicjatywy „Uniwersytety Europejskie” oraz ewentualnych dodatkowych, w ściślejszej współpracy z „Uniwersytetami Europejskimi” i wszystkimi stosownymi interesariuszami, po to by dokumentować osiągnięte rezultaty oraz wpływ na wymiar edukacyjno-badawczy i na społeczeństwo, identyfikować bariery, niedociągnięcia, wyzwania i ewentualne rozwiązania i zapewnić płynny przebieg i realizację ich działań transnarodowych.
49. Organizowały ciągłą wymianę informacji między Komisją Europejską, państwami członkowskimi, „Uniwersytetami Europejskimi” i grupą ad hoc ekspertów z państw członkowskich i innymi stosownymi interesariuszami, po to by monitorować postępy, omawiać i analizować istniejące bariery we współpracy, opracowywać rozwiązania i wprowadzać je w życie.
50. Zachęcały instytucje szkolnictwa wyższego do poddawania się ciągłej transformacji, po to by jak najlepiej spożytkować swoją misję obejmującą edukację, badania, innowacje i usługi dla społeczeństwa w europejskim obszarze edukacji i europejskiej przestrzeni badawczej w pełnej synergii z europejskim obszarem szkolnictwa wyższego.

⁽¹⁴⁾ Komisja Europejska. (2020). Przewodnik po programie Erasmus+. Wersja 3 (2020): 25.8.2020, s.132, dostępny pod adresem: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/default/files/erasmus_programme_guide_2020_v3_pl.pdf.

⁽¹⁵⁾ Państwa członkowskie, Komisja Europejska (DG EAC i DG RTD).

51. Wspierały trwałą współpracę między instytucjami szkolnictwa wyższego na szczeblu europejskim, która realizuje cele europejskiego obszaru edukacji, europejskiej przestrzeni badawczej i europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego, wzmacnia konkurencyjność „Uniwersytetów Europejskich” w kontekście międzynarodowym oraz w światowym wyścigu o przyciąganie i zatrzymywanie talentów oraz umożliwia „Uniwersytetom Europejskim” nawiązywanie łączności z ekosystemami lokalnymi i regionalnymi.
52. Wspierały i zachęcały „Uniwersytety Europejskie” do zwiększania zaangażowania studentów i pracowników w sojusze, co ma zasadnicze znaczenie dla powodzenia, rozwoju i realizacji inicjatywy, mianowicie poprzez włączanie ich w stosowne struktury zarządzania.
53. W kontekście europejskiego obszaru edukacji i z pełnym poszanowaniem krajowych i regionalnych systemów szkolnictwa wyższego opracowywały jasne propozycje, począwszy od 2022 r., wspólnie ze stosownymi krajowymi i regionalnymi organami szkolnictwa wyższego, instytucjami szkolnictwa wyższego i interesariuszami, by pomóc w razie potrzeby w usuwaniu barier we współpracy na szczeblu europejskim, poprzez zbadanie np. potrzeby i wykonalności w ramach sojuszy „Uniwersytetów Europejskich” wspólnych europejskich tytułów i stopni i poprzez promowanie dalszej europejskiej współpracy w sprawie zapewniania jakości i automatycznego wzajemnego uznawania w szkolnictwie wyższym.

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, BY ZGODNIE ZE SWOIMI KOMPETENCJAMI I Z PEŁNYM POSZANOWANIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI:

54. Do końca 2021 r. poinformowała o głównych wynikach śródkresowego przeglądu pierwszych sojuszy, tak by można było dalej rozwijać „Uniwersytety Europejskie” i ich pełny i ambitny potencjał.
55. Wspierała rozwijanie „Uniwersytetów Europejskich” jako środowiska testującego interoperacyjność i promującego współpracę między państwami członkowskimi w zakresie europejskich praktyk rozwoju kariery badawczej, dydaktycznej i pracowniczej, w tym wykonalność stopniowego podejścia do wspólnych systemów rekrutacji sprzyjających skutecznej cyrkulacji talentów i swobodnemu przepływowi wiedzy w Europie, starając się zwiększyć atrakcyjność europejskich karier akademickich i badawczych z uwzględnieniem zasady pomocniczości i autonomii instytucji szkolnictwa wyższego oraz z poszanowaniem różnic w krajowych i regionalnych systemach rynku pracy.
56. Przygotowała wytyczne w sprawie tego, jak unijne programy, fundusze i instrumenty finansowe mogłyby – zgodnie ze swoimi celami – uzupełnić wsparcie dla „Uniwersytetów Europejskich” i innego rodzaju sojuszy między instytucjami szkolnictwa wyższego – w uproszczony i sprawniejszy sposób, z należyтым budżetem i przez konkretny dłuższy okres, sprzyjając zarazem odnośnym synergiom.
57. Podtrzymywała udane oddolne, inkluzywne, oparte na doskonałości i zrównoważone geograficznie podejścia w ramach programu Erasmus+ na lata 2021–2027, przy wsparciu z programu „Horyzont Europa”, dając wszystkim rodzajom instytucji szkolnictwa wyższego, w tym współpracy transgranicznej oraz innym wspólnym inicjatywom międzynarodowym, możliwość tworzenia ambitnych „Uniwersytetów Europejskich”, testując różne modele współpracy i zachowując otwartość tematyczną.
58. Zachęcała „Uniwersytety Europejskie” do jak najlepszego wykorzystania polityk i inicjatyw je wspierających w cel zyskania na innowacyjności i przedsiębiorczości, tak jak HEInnovate i InvestEU, i promowała współpracę z programem „Horyzont Europa”, po to by zapewnić synergię i uniknąć powielania działań.
59. Wspierała aktywne programy wymiany między środowiskiem akademickim a przemysłem, gdyż bezpośredni kontakt między nimi przyniósłby wartość dodaną i lepiej odpowiadałby na potrzeby rynku pracy.
60. Rozważyła użycie istniejących platform internetowych do promowania i wspierania „Uniwersytetów Europejskich” oraz do wymiany sprawdzonych rozwiązań i doświadczeń.
61. Kontynuowała ścisłą współpracę z państwami członkowskimi i regularnie informowała Radę o postępach inicjatywy w procesie współtworzenia i w dalszym rozwijaniu „Uniwersytetów Europejskich”, mianowicie za pośrednictwem komitetu programu Erasmus+ i komitetu programu „Horyzont Europa”, w tym w składzie zajmującym się poszerzaniem uczestnictwa i wzmacnianiem europejskiej przestrzeni badawczej, oraz za pośrednictwem grupy ekspertów ad hoc i Forum Europejskiej Przestrzeni Badawczej na rzecz Transformacji.

ZAŁĄCZNIK

Tło polityczne

1. Konkluzje Rady w sprawie odnowionego programu UE dla szkolnictwa wyższego (20 listopada 2017 r.)
2. Konkluzje Rady Europejskiej (14 grudnia 2017 r.)
3. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej (17 stycznia 2018 r.)
4. Konkluzje Rady w sprawie kroków ku urzeczywistnieniu wizji europejskiego obszaru edukacji (22 maja 2018 r.)
5. Konkluzje Rady Europejskiej (28 czerwca 2018 r.)
6. Zalecenie Rady w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie wyższym i średnim II stopnia oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą (26 listopada 2018 r.)
7. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Skoordynowany plan w sprawie sztucznej inteligencji” (7 grudnia 2018 r.)
8. Konkluzje Rady pt. „Z myślą o sprawieniu, by do roku 2030 Unia stała się jeszcze bardziej zrównoważona” (9 kwietnia 2019 r.)
9. Konkluzje Rady w sprawie przyszłości wysoce ucyfrowionej Europy po roku 2020: „Stymulowanie cyfrowej i gospodarczej konkurencyjności i spójności cyfrowej w całej Unii” (7 czerwca 2019 r.)
10. Rada Europejska: nowy program strategiczny na lata 2019–2024 (20 czerwca 2019 r.)
11. Konkluzje Rady w sprawie kluczowej roli polityk uczenia się przez całe życie we wzmacnianiu społeczeństw z myślą o technologicznej i ekologicznej transformacji wspierającej trwałą i włączający wzrost (8 listopada 2019 r.)
12. Rezolucja Rady w sprawie dalszego rozwijania europejskiego obszaru edukacji w celu wsparcia zorientowanych na przyszłość systemów kształcenia i szkolenia (8 listopada 2019 r.)
13. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Europejski Zielony Ład” (11 grudnia 2019 r.)
14. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Silna Europa socjalna na rzecz sprawiedliwej transformacji” (14 stycznia 2020 r.)
15. Rezolucja Rady pt. „Kształcenie i szkolenie a europejski semestr: zapewnienie rzeczowych debat na temat reform i inwestycji” (27 lutego 2020 r.)
16. Konkluzje Rady w sprawie przeciwdziałania kryzysowi wywołanemu przez COVID-19 w kształceniu i szkoleniu (16 czerwca 2020 r.)
17. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Europejski program na rzecz umiejętności służący zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności” (1 lipca 2020 r.)
18. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027. Nowe podejście do kształcenia i szkolenia w epoce cyfrowej” (30 września 2020 r.)

19. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r. (30 września 2020 r.)
  20. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Nowa europejska przestrzeń badawcza na rzecz badań naukowych i innowacji” (1 października 2020 r.)
  21. Komunikat z Rzymu przyjęty na konferencji ministerialnej europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego (19 listopada 2020 r.)
  22. Konkluzje Rady w sprawie edukacji cyfrowej w europejskich społeczeństwach opartych na wiedzy (24 listopada 2020 r.)
  23. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Plan działania na rzecz integracji i włączenia społecznego na lata 2021–2027” (24 listopada 2020 r.)
  24. Konkluzje Rady w sprawie nowej europejskiej przestrzeni badawczej (1 grudnia 2020 r.)
  25. Rezolucja Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) (18 lutego 2021 r.)
  26. Konkluzje Rady w sprawie pogłębienia europejskiej przestrzeni badawczej: zapewnienie naukowcom atrakcyjnych i trwałych ścieżek kariery i warunków pracy oraz urzeczywistnienie cyrkulacji talentów (28 maja 2021 r.)
-